

**MINISTERSTWO TRANSPORTU,
BUDOWNICTWA i GOSPODARKI MORSKIEJ**
Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych

Dot. zdarzenia nr: 291/11

UCHWAŁA

Państwowej Komisji Badania Wypadków Lotniczych, w składzie:

Przewodniczący posiedzenia, Z-ca przewodniczącego

Komisji:	mgr inż. Jacek Jaworski
Z-ca przewodniczącego Komisji:	mgr inż. pil. Andrzej Pussak

Członek Komisji:	dr inż. pil. Dariusz Frątczak
------------------	-------------------------------

Członek Komisji:	mgr inż. pil. Jerzy Kędziński
------------------	-------------------------------

Członek Komisji:	mgr inż. pil. Ryszard Rutkowski
------------------	---------------------------------

Członek Komisji:	dr inż. Stanisław Żurkowski
------------------	-----------------------------

W dniu 20 czerwca 2012 r., podczas posiedzenia Komisja rozpatrywała przedstawione przez Zakładową Komisję Badania Zdarzeń Lotniczych, LPU Heliseco Sp. z o. o, wyniki przeprowadzonego badania zdarzenia lotniczego śmigłowca W-3AS Sokół, znaki rozpoznawcze SP-SUG, które wydarzyło się w dniu 07 kwietnia 2011 r., w bazie obsługi hangarowej PART 145 La Iglesuela, Hiszpania.

Przebieg i okoliczności zdarzenia:

Komisja PZL-Świdnik na zlecenie LPU Heliseco wykonywała przegląd łopat wirnika nośnego po 10 latach, kpl 205 śmigłowca W-3AS SP-SUG, w celu przedłużenia kalendarzowego okresu eksploatacji do 13 lat. W trakcie przeglądu komisja stwierdziła pojedyncze poprzeczne pęknięcia metalowych okuć osłaniających krawędź natarcia. Wykonano przegląd wszystkich łopat całej floty śmigłowców LPU Heliseco oraz hiszpańskiej firmy HASA dla której LPU Heliseco realizuje obsługę liniową. Analogiczny rodzaj pęknięć wykryto na 13 łopatach. Ze względu na brak opisu tego typu pęknięć w Instrukcji Obsługi Technicznej Śmigłowca W-3AS podjęto decyzję o wstrzymaniu eksploatacji uszkodzonych łopat.

Działając na podstawie ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r., Nr 100, poz. 696 z zm.), Państwowa Komisja Badania Wypadków Lotniczych przyjęła ustalenia wyżej wymienionego podmiotu i uznała iż,

Wszystkie pęknięcia mają charakter wad konstrukcji lub wad produkcyjnych i użytkownik nie ma bezpośredniego wpływu na ich powstawanie.

Instrukcja Obsługi Technicznej śmigłowca określa rodzaje pęknięć i uszkodzeń na łopacie dopuszczalnych i niedopuszczalnych ale nie jest jednoznaczna w stosunku do wykrytych pęknięć okuć krawędzi natarcia i powoduje możliwość dopuszczenia łopat z tymi pęknięciami przez mechaników. Wynika to z zapisów Instrukcji:

1. Karta technologiczna sprawdzenia łopat 65. 10-02 w punkcie 1.1 mówi o dopuszczalnych i nieograniczonych ilościach pęknięć tego typu dla okucia krawędzi natarcia dla okuć listkowych (leaf-type abrasion strip) pomiędzy listkami natomiast nie mówi nic na temat okuć bez listkowych (leafless abrasion strip).
2. Punkt 2.2 określa uszkodzenia niedopuszczalne. Jest podana informacja o niedopuszczalnych pęknięciach w strefie A łopaty, ale strefa ta podana na rys. 201 str.204 rozdz. 65. 10,10 nie obejmuje krawędzi natarcia.
3. Podobnej konstrukcji segmenty okuć krawędzi natarcia łopatek śmigieł ogonowych, posiadają dopuszczenie w IOT do wystąpienia poprzecznych pęknięć w ilości 5 szt. na segment i mogło to spowodować nieświadome przekonanie mechaników obsługujących śmigłowiec o braku zagrożenia tego typu zjawiskiem występującym również na łopatach WN.

Powyższe punkty mogły spowodować brak wnikliwości mechaników podczas przeglądu łopat i tym samym dopuszczenie przez nich obecnie stwierdzonych pęknięć.

A także akceptuje następujące zastosowane środki profilaktyczne:

Wykonano doraźny przegląd łopat wszystkich śmigłowców użytkowanych w LPU Heliseco.

W ramach szkoleń okresowych poinformowano Personal Poświadczający o konieczności zwiększenia uwagi na wszelkie pęknięcia i rysy występujące na łopatach WN oraz innych elementach śmigłowca.

Oraz propozycje zmian systemowych:

Wystąpiono z wnioskiem do PZL-Świdnik o przeanalizowanie możliwości wprowadzenia do IOT zapisów dopuszczających w określonych ilościach i wartościach występowanie poprzecznych pęknięć segmentów okuć krawędzi natarcia łopat. Z uzyskanych wstępnie informacji wynika, że wniosek jest rozpatrzony negatywnie.

Podpisy Komisji

Przewodniczący posiedzenia, Z-ca przewodniczącego Komisji:
Jacek Jaworski

podpis na oryginale

Z-ca przewodniczącego Komisji: Andrzej Pussak

podpis na oryginale

Członek Komisji: Dariusz Frątczak

podpis na oryginale

Członek Komisji: Jerzy Kędzierski

podpis na oryginale

Członek Komisji: Ryszard Rutkowski

podpis na oryginale

Członek Komisji: Stanisław Żurkowski

podpis na oryginale